

NEMZETI ADÓ-ÉS VÁMHIRVATAL

NEMZETI ADÓ-
ÉS VÁMHIRVATAL
TAX & CUSTOMS

TAX & CUSTOMS

PÉNZÜGYŐRÖK HIVATÁSTÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉSE

NEAO-KP-1-2022/8-001235

Pénzügyőrök hivatástörténeti áttekintése, javaslatok a jövő hivatásának érdekében

**Nemzeti
Együttműködési
Alap**

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

Pénzügyőrök hivatástörténeti áttekintése

NEAO-KP-1-2022/8-001235 – Pénzügyőrök hivatástörténeti
áttekintése, javaslatok a jövő hivatásának érdekében

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	5
II. A Vám- és Pénzügyőrség múltja	6
III. NAV megalakulása	11
IV. NAV felépítése létrejöttkor	15
V. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal feladatai megalakulásakor	16
V. 1. A NAV feladata megalakulásakor.	18
V. 2. NAV feladata adóigazgatási jogkörében	20
V. 3. NAV feladata vámigazgatási jogkörében	21
V. 4. NAV feladata jövedéki igazgatási jogkörében	22
V. 5. NAV feladata bünyildözési és nyomozóhatósági jogkörében	22
V. 6. NAV feladata rendészeti és igazgatási jogkörében	23
V. 7. NAV egyéb feladatai.	23
VI. Változások a vámszervek felépítésében 2011–2015.	24
VI. 1. Központi Hivatal	24
VI. 2. Központi szervek	25
VI. 3. Középfokú szervek	27
VI. 4. Szakértői Intézet.	28
VI. 5. Alsó fokú szervek	29
VI. 6. Informatikai rendszerek átállítása	30
VII. A NAV stratégiája.	32
VII. 1. NAV küldetése megalakulásakor	32
VII. 2. Alapelvek.	34
VII. 3. Stratégiai irányaink	41
VIII. Mit sikerült a fentiekből megvalósítani	44
VIII. 1. Az ellenőrzési tevékenység kiemelt területei	46
VIII. 2. Informatikai terület.	49
VIII. 3. Rendészeti szakterület.	50
IX. Mi történt 2012. évben	52
X. NAV Stratégia 2016–2020.	53
XI. 2021–2024. évre vonatkozó stratégia.	55

I. Bevezetés

Amióta emberek léteznek és közösségekben élnek, bizonyos közös szükségleteik is vannak. Mire is gondolok? Ilyenek voltak az őskorban a törzsfőnök, varázsló „intézménye”, a mai korban, pedig például az oktatás, egészségügy, közbiztonság stb. Eltérő volt az, hogy az egyes korokban hogyan értelmezték ezeket a közös szükségleteket, azt azonban leszögezhetjük, hogy a közös szükségleteket „adókkal és vámokkal” fedezték, még ha akkor nem is így hívták. Ezeket azonban azokban az időkben vagy önként teljesítették, vagy erőszakkal kényszerítették ki. Nem voltak ritkák a rabló hadjáratok, hódító háborúk a történelem színpadán.

Az „intézményhez” köthető adóztatás, az ókorban jelent meg először, az egyiptomi, mezopotámiai és babiloni birodalom kialakulásával. Ők már akkor komoly nyilvántartásokat is vezettek az állattartás, növénytermesztés stb. után fizetett és lerótt adókról.

A Római Birodalomban már nyilvántartották az adózókat Augustus császár uralkodásának idején már többször összeírták őket, mindenkinek a szülőhelyén kellett regisztrálnia magát. Ekkor jelent meg a „vámszedő” fogalma is, aki gyakorlatilag szabad kezet kapott az adók kivetésére és beszedésére, ezért közutálatnak örvendhetett. Legelső ismert és neves „vamos” vámszedő a Bibliából ismert Máté, aki később apostol lett és az egyik Evangélium írója, amelyben már olvashatjuk a vám szakkifejezést. Máté munkássága tehát bibliai, történelmi alapokon nyugszik, többek szerint segítve a vámszedők munkáját és azt, hogy ezen hivatás történelmi korokat, viharokat, háborúkat túlélve évszázadokon át fennmaradjon és kapjon egyre nagyobb szerepet az állami bevételek előteremtésében. Valószínűsíthető, hogy ezért is választotta őt az Európai Unió a vámigazgatásban dolgozók védőszentjévé.

A középkorban változott ugyan az elnevezés, de a lényeg ugyanaz maradt: a regáléjövodelmeket a királynak fizették az alattvalók. Ilyenek voltak például a harmincad, a bányák után fizetett jövedelem. Nem elhanyagolandó tény, hogy itt jelent meg az egyház részéről a tized, melyet hitéleti oktatási, fejlesztési céllal szedtek.

II. A Vám- és Pénzügyőrség múltja

Az előzőekben áttekintettük a történelem viharain keresztül is fennmaradt vám és adó rendszerek sajátosságait, most röviden néhány gondolatot szeretnék megosztani a vám és pénzügyőrség tényleges megalakulásától, annak hazai és nemzetközi alakulásáról.

Sokan nincsenek vele tisztában, azt gondolják, hogy egy néhány évtizede alakult testület vagyunk, de nagyot tévednek. A Vám és Pénzügyőrség több mint 150 éves múltra tekint vissza, hiszen 1867. március 10-én jött létre a Magyar Királyi Pénzügyőrség, felügyelő hatósága a magyar királyi Pénzügyminisztérium élén gróf Lónyay Menyhért miniszterrel.

146 évvel ezelőtt Lónyay Menyhért az 1. sz. körrendeletben így rendelkezett: „a magyar királyi pénzügyminisztérium alá rendelt minden hatóságok és hivatalok... a mai naptól kezdve minden, Magyar- és Erdélyország területén a pénzügyi szakmát illető ügyben utasításait egyedül tőlem, illetőleg a magyar királyi pénzügyminisztériumtól veendi, és jelentéseit ugyanoda teendi.”

A magyar királyi pénzügyőrség függetlenné vált a korabeli szoros osztrák–magyar közigazgatási kapcsolatrendszerben. Megszűnt a Bécshez kötődő szolgálati viszony, a magyar lett a hivatalos nyelv a hivatalos pecséteken, címtáblákon és a szolgálati érintkezésben is.

A szervezet alapját a pénzügyőri szakasz alkotta, melynek élén a szemlész vagy a fővigyázó állt.

A pénzügyőrség legfontosabb feladatai közé tartozott a csempészet és a pénzügyi törvények és szabályok áthágásának megakadályozása.

1871-ben az adó és a vámhivatalokat szétválasztották, így 1872. január 1-től számítható gyakorlatilag a független magyar vámhivatali rendszer kialakítása.

A történelmi Magyarországon 52 vámhivatal működött körülbelül 300 fős személyzettel, központi irányítást a pesti fővámhivatal látta el, élén a Fővámigazgatóval, aki a magyar királyi pénzügyminiszternek volt felelős.

A vámszaki munka alapját az 1874. évi vámszabályzat foglalta össze.

A magyar királyság 1886. évi közigazgatási átszervezést követően egyesítették a magyar királyi vám és adóőrséget, majd következett az első világháború. Ekkor katonai őrizet alá került az államhatár, így megnövekedett a pénzügyőrség határszéli szakaszainak feladata.

Az első világháborút követően a magyar királyság gazdasági, politikai és társadalmi rendszere összeomlott.

A Tanácsköztársaság megdöntésével azonban az új hatalmi rendszer visszaállította a történelmi Magyarország közigazgatását, és a trianoni békeszerződés után új vámterületen alakult ki a magyar állam gazdaságának belső területe.

A közigazgatás újjáalakítása során a megújuló pénzügyőrség is megkezdte jövedéki szolgálatának ellátását. A vámhivatali szervekre hárult a szomszédos államokkal való kereskedelmi kapcsolatok rendezése és a meginduló személy és áruforgalom ellenőrzése, ebben az időben igen jellemző tevékenység volt a csempészet, így a vámszervezet alapos kiépítésére volt szükség.

1924-ben rendelkezés született a vámjog és a vámtarifa szabályozásáról, melyben már definiáltak konkrét vámjogi fogalma-

kat, a vámigazgatás szerveit, azok feladatit. Ezt követő években létrejött egy figyelőszolgálat, megalakult a pénzügyőri nyomozócsoport, ezekben az években vált szét először a vámszaki és határőrizeti feladat.

1. § A vámjövedék.

A Magyar Állam közgazdaságának más államok közgazdaságával lebonyolított árúforgalma után az állam vámot szedhet. Az állam e kizárólagos jogának gyakorlása alkotja a vámjövedéket. A vámjövedék biztonsága érdekében más államokkal csak olyképpen szabad árúforgalmat lebonyolítani, hogy a vámigazgatás, illetőleg a vámország közegei erről tudomást szerezhessenek.

2. § A vámterület.

Az a terület, amelyre a magyar vámjövedék hatálya kiterjed, a magyar vámterület. Határa a vámhatár, mely általában összeesik az állam határával. Ott, ahol álló- vagy folyóvíz alkotja az állam határát, a minisztérium a vámhatár menetét illetőleg eltérést rendelhet el. A vámhatárt más, mint az előző bekezdésben említett esetben, az államhatártól eltérően megállapítani, nevezetesen idegen államterületet a vámterülethez csatolni, vagy az állam területének részét a vámterületből kizárni, vagy idegen vámterülethez kapcsolni csak külön törvénnyel lehet. A magyar vámterülethez kapcsolt idegen terület rész a kapcsolt vámterület. A magyar államterületnek a vámterületből kizárt vagy más idegen vámterülethez kapcsolt része a vámüzlet.¹

10. § A vámigazgatás legfőbb szerve

Vámigazgatási ügyekben legfőbb hatóság a pénzügyminiszter. A pénzügyminiszter legfelső fokon gyakorolja a fellebbviteli hatóság ügykörét, továbbá a legfőbb felügyeletet és ellenőrzést a

¹ 1924. évi XIX. törvénycikk a vámjog szabályozásáról

vámigazgatás minden szerve és közege felett, amelynek hatáskörét, szervezetét és szolgálatát akár a jelen törvény korlátai között, akár más törvényes felhatalmazás alapján rendelettel állapítja meg.

11. § A vámigazgatás többi szervei.

A vámigazgatás többi szervei:

- a) a központi vámigazgatóság,
- b) a vámhivatalok és vámbemondóőrök.

A budapesti székesfővárosi pénzügyigazgatóság kivételével a többi pénzügyigazgatóságok, a kerületükben levő vámhivatalok pénzkezelési és gazdasági ügyeit intézik és a fegyelem szempontjából felügyeletet gyakorolnak a vámhivatali személyzet felett. Az utóbbi tekintetben szerzett tapasztalataikat a központi vámigazgatósággal (12. §) közlik.²

A második világháború után megkezdődött a gazdasági élet átszervezése és a háború során szétzilált közigazgatás rendbetétele.

1945. február 20-án eltörölték a királyi jelzót a pénzügyőrség nevéből és megindult a pénzügyőrség személyi és szervezeti átalakítása.

A legnagyobb gondot belső szervezetének kialakítása és az ország pénzügyi közigazgatásában betöltött helyének meghatározása jelentette. Ekkor a pénzügyőrség feladatkörébe tartozott 27 adónem kivetése és beszedése, valamint a fegyver igazolványok illetékének beszedése, továbbá a halászati joggal kapcsolatos bevételek kezelése.

A szigorúan vámszakmai területnek a legfőbb feladat az export-import ellenőrzése és az abból származó bevételek biztosítása, beszedése volt.

² 1924. évi XIX. törvénycikk a vámjog szabályozásáról

Az ezt követő években a testület több feladat és névváltozáson esett át, a sokáig véglegesnek gondolt és használt elnevezése 1966-ban alakult Vám- és Pénzügyőrségre és felsőfokú szerve pedig a VPOP – Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága – lett. Jelentős volt az 1966. évi 2. számú törvényerejű rendelet, melyben összefoglalásra kerültek a legfontosabb vámjogszabályok, és nagy jelentőségű volt még a kereskedelmi vámtarifa életbe lépése is 1968. január 1-én.

Az 1990-es évek elején Magyarország a gazdasági struktúrája megváltozott, elindult a privatizációs folyamat, számos vállalkozás jött létre és ez kihatott a testület életére is, jelentős mértékben megváltoztatva feladatkeretét.

A Vám- és Pénzügyőrség minden eddigénél fontosabb szerepet töltött be a gazdaságban az ellenőrzés területén, hiszen fő szerepe, funkciója az évszázadok során nem változott, elsődleges feladata továbbra is az állami költségvetés elvárásainak teljesítése, és az államháztartási érdekek védelme.

A testület igyekezett ezen feladatoknak a piaccgazdasághoz igazodva az állami bevételek növelése mellett megfelelni.

Fentiekén túl azonban már egy újabb feladatra kellett a testületnek felkészülni, igazodva a nemzetközi elvárásokhoz EU-konform jogszabályok alkalmazásával, hiszen 2004. május 1-jén hazánk csatlakozott az Európai Unióhoz. A Vám- és Pénzügyőrségről szóló 2004. évi XIX. törvény rögzítette a VP jogállását, feladatait, szervezetét, kényszerítő eszközök használatára vonatkozó szabályokat stb.

A teljes szervezeti struktúra, átszervezésre került. Vámhivatalok, vámudvarok szűntek meg és új szervek jöttek létre, ekkor kezdtek meg például a működésüket a Mélyiségi Ellenőrző Csoportok.

Új hatásköröket is kapott a Vám- és Pénzügyőrség, hiszen valamennyi, az állami adóhatóság hatáskörébe tartozó adónem te-

kintetében végezhet ellenőrzést. Önálló adóhatósági feladatként jelentkezett az energiaadó és a regisztrációs adó.

2007. január 1-vel Románia és Bulgária Európai Unióhoz történő csatlakozásával újabb változás történt, hiszen az eddigi külső határszakaszunk – Románia mellett- az Európai Unió belső határává vált, újabb hivatalok szűntek meg és kollégák kerültek átcsoportosításra, átképzésre.

A következő változás pedig a pénzügyőrség életében 2011. január 1-vel következett be mikor is létrejött a Nemzeti adó-és Vámhivatal.

III. NAV megalakulása

A Vám- és pénzügyőrség az elmúlt évtizedekben több strukturális, szervezeti változáson esett át. A legutóbbi és talán legnagyobb jellegű változás 2011. január 1-vel következett be.

„Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH), valamint a Vám- és Pénzügyőrség (VP) összevonásával létrejött a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV).”³

Nézzük meg miért is volt szükség erre az integrációra, milyen politikai, gazdasági érdekek indokolták ennek a két alapvetően különböző, hiszen civil és részben fegyveres, egyenruhás testület, de mégis hasonló feladatokat ellátó, - az állami kiadások fedezésére szolgáló legfőbb bevételek előteremtéséért felelős - szervnek az összeolvadását.

Mielőtt rátérnék a NAV létrejöttének okaira ejtenék néhány szót arról, hogy mik is ezek a fent említett legfőbb állami bevételek és fő funkcióik.

Az **adó** egy olyan kötelező jellegű, vissza nem térülő, visszafizetés nélküli, általános, pénzbeli szolgáltatás, amelyet az állam

³ topcég.info.hu [letöltés ideje: 2012. november 08.]

vagy más közhatalmi szervezet (önkormányzat) jogszabályok alapján hajt be, meghatározva a fizetés esedékességét és feltételeit, illetve szankcionálja annak késedelmét vagy elmaradását.

Az adók **legfontosabb funkciója** az állami vagy/és önkormányzati kiadások fedezetének biztosítása, ezáltal az államháztartás egyensúlyának és az állami rendszerek működésének fenntartása.

A jövedelmek redisztribúciójában is fontos szerepet játszanak az adók.

Az **illetékek** egyrészt a társadalmi feladatokhoz történő arányos hozzájárulás, valamint az önkormányzatok saját bevételi forrása gyarapításának érdekében történő befizetés, másrészt olyan kötelezettség, amelynek ellenében az állam, illetve szervei közvetlen – nem gazdasági tárgyú – szolgáltatást teljesítenek.

Funkciója, hogy általa legalább részben megtérüljenek azok a költségek, amelyek a különböző állami szerveknél az állampolgárok és szervezeteik ügyeinek intézése során felmerülnek.

A **járadék** rendszerint az elkülönített alapok, így például a társadalombiztosítási alapok forrásainak elnevezése. **Funkciója** a közös társadalmi kockázatviselés és az általános ellátási (nyugellátás, egészségügyi szolgáltatás stb.) rendszer működtetésének elősegítése.

A **vám** olyan kényszerjellegű, ellenszolgáltatás nélkül fizetendő közteher, amit az állam erre hatáskörrel rendelkező szervei útján, jogszabályban meghatározott mértékben és feltételek szerint szed az államhatáron át behozott áruk után. Adó jellegét az eredményezi, hogy szintén törvényen alapuló fizetési kötelezettség, mely állami és európai uniós bevételt képez, és amelyért az állam közvetlen ellenszolgáltatást nem nyújt. A vám **eszköze** annak, hogy az állam, valamint az Európai Unió által meghatározott gazdaságpolitikai célkitűzések megvalósuljanak, funkciója elsődlegesen a hazai termelés védelme, de ide tartozik a gazdaságfejlesztés, a fizetési mérleg védelme, a kereskedelempolitikai célkitűzések teljesítésének elősegítése is.

Miután áttekintettük, hogy az „APEH és a VP” mely állami bevételek beszedését végezte és ezeknek milyen fő funkcióik vannak az állam gazdasági helyzetének alakulásában nézzük meg, hogy mi indokolta a két önmagában is nagy múltra visszatekintő önálló intézmény fúzióját.

„Az állami bevételek hatékonyabb biztosítása érdekében az adók, illetékek, járulékok, vámok beszedésével összefüggő, valamint mindezekhez kapcsolódó rendészeti és bűnüldözési feladatok koncentrált végrehajtása érdekében a két nagy bevételi szervezet, az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal és a Vám- és Pénzügyőrség a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény alapján 2011. január 1-jével összevonásra került.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal feladatai és szervezete kialakításában azok a kormányzati célkitűzések játszottak szerepet, melyek már az integrációról szóló jogszabályi rendelkezések, a státusztörvény és a szervezeti kormányrendelet indoklásaiban is meghatározásra kerültek. Mint például az állami adóhatósági és vámhatósági feladatok minőségileg új, hatékonyabb, átláthatóbb és költségtakarékosabb ellátása mellett a költségvetési bevételek biztosítása, egy egységes elvek alapján felépülő, egységes irányítású, integrált szervezet révén.

Ebbe épült be a pénzügyi és egyes más bűncselekményeket eredményesen felderítő bünyügyi szervezetrendszer, valamint a teljes alaptevékenységet átfogó, az információáramlás korszerűsítését célzó tevékenység.

Fenti szempontrendszer azért is fontos, mert a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hatáskörén túl szervezeti felépítését, belső munkamegosztását, irányítási és felügyeleti rendszerét, az abban gyakorolt jogköröket egyaránt befolyásolja.”⁴

⁴ A Nemzeti Adó- és Vámhivatal stratégiája 2011–2015. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal megbízásából kiadja a VIVA Média Holding.

Fentieket igazolandó az 1. számú mellékletben kívánom szemléltetni a NAV és a jogelőd szervezetek által kezelt adó és adójellegű bevételek alakulását 2010-2011. évben.

Dr. Vida Ildikó a NAV elnöke a NAV 2011-es évkönyvében az alábbiak szerint fogalmazta meg a NAV létrejöttének okait:

„2011. január 1-jével, az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, valamint a Vám- és Pénzügyőrség, e két önmagában is tekintélyes intézmény összevonásával létrejött a Nemzeti Adó- és Vámhivatal és ezzel egy szervezetbe koncentráldott az állami adóhatósági, vámhatósági, valamint – törvényben meghatározott bűncselekmények esetében - a pénzügyi nyomozói tevékenység. Az integrációval, a hazai közigazgatásban egy olyan minőségileg új és szakmailag magasabb színvonalon működő – mintegy 23 ezer fős – szervezet jött létre, amely – a kormányzati elvárásoknak megfelelően, immár egységes irányítás alatt – az állam adó- és adójellegű bevételeinek kezelését és megfelelő védelmét nagyobb hatékonysággal tudja ellátni. A NAV – megfelelően a társadalmi, nemzeti, jogszabályi és nem utolsó sorban az európai uniós elvárásoknak – mindenkor kiemelt feladatának tekinti az adók-, illetékek, járulékok és vámok eredményes és hatékony beszedését, ezáltal biztosítva az államháztartás adójellegű bevételeinek mintegy 92 százalékát.

A két jogelőd szervezet előnyeit, értékeit figyelembe véve és megőrizve, sikerült egy olyan korszerűen és átláthatóan működő szervezetet kialakítani, amely képes a továbbfejlődésre, és a már meglévő feladatai mellett a jövőbeliek szakszerű, magas színvonalú ellátására is.

A mindenkor célunk, hogy az egyesített szervezet hatékonyabban, a korábbiaknál átláthatóbban és nem utolsó sorban költségtakarékosabban lássa el a törvényben előírt állami adó- és vámhatósági feladatait, továbbá az ehhez szükséges információáramlás korszerűbbé váljon, valamint a bűncselekményeket

hatékonyabban és eredményesebben felderítő bűnügyi szervezetrendszer alakuljon ki.”⁵

A Top Céginfó internetes oldal az alábbiak szerint számolt be a NAV megalakulásáról:

„A fenti időponttól kezdődően tehát az új kormányhivatal az állami adó- és vámhatósági feladatokat összevontan, közös szervezet keretein belül látja el, mely alapvetően négy fő tevékenységi kör köré szerveződik:

adóigazgatás,

vámigazgatás,

bűnügyi tevékenység, valamint a

szakmai tevékenységet támogató informatika.

Legfőbb feladata az államot megillető bevételek „teljesülése” valamint annak teljes körű kontrollja és védelme az adó-, a vám- és a büntetőjog eszközeivel.

Az új szervezet munkájában – a kormányzati elvárásoknak megfelelően – továbbra is kiemelt feladatként szerepel a vám- és jövedéki, az adó- és pénzügyi ellenőrzési tevékenység, továbbá a bűnüldözői munka határfokának növelése, illetve az adózók színvonalas, naprakész tájékoztatása, az adózással kapcsolatos jogkövető magatartás elősegítése gyors, korszerű és ügyfélbarát szolgáltatások révén.”⁶

IV. NAV felépítése létrejöttkor

A NAV megalakulásánál a jogelőd szervek átszervezése során a jogalkotók messzemenően figyelembe vették az ügyfelek elvárásait, és továbbra is arra törekednek, hogy a vámolási idők

⁵ NAV Évkönyv 2011.

⁶ topceg.info.hu [letöltés ideje: 2012. november 08.]

minimálisra, az esetek döntő többségében 10-20 percre csökkenjenek.

A NAV-nak évente körülbelül 10 ezer milliárdos bevételt kell biztosítania a kincstár számára, így továbbra is meghatározó szerepe van és lesz is az állam működésében a bevételek előteremtésében.

A pénzügyi, informatikai, humánpolitikai, jogi területek összevonásra kerülnek, mégpedig úgy, hogy az eddigi vívmányokat megőrizzék, sőt az eddiginél magasabb színvonalú szociális ellátást akarnak biztosítani.

A NAV szervezeti felépítését az alábbi ábrával kívánom szemléltetni, mely alapvetően nagyon hasonló a régi jogelőd VP integráció előtti „piramis” szerű felépítéséhez.

Élén az elnök állt. Az elnök közvetlen irányítása alatt helyezkedett el a Központi Hivatal, alatta pedig egy szinten a központi szervek: Informatikai Intézet, Képzési Egészségügyi és Kulturális Intézet, Bűnügyi Főigazgatóság.

A „piramis” közepén voltak találhatóak az úgynevezett középfokú, regionális szervek: a Regionális adó-vám Főigazgatóságok, Repülőtéri Főigazgatóság, Bevetési Főigazgatóság, Szakértői Intézet és a Regionális Bűnügyi Igazgatóságok.

Majd következnek az alsófokú szervek: a Megyei és Fővárosi adó-és vám Igazgatóságok, 1., 2. számú Repülőtéri Igazgatóság, Őrzésvédelmi-és Támogató Igazgatóság és az Áru-és Bűnjelkezelő Hivatal.

V. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal feladatai megalakulásakor

A Nemzeti Adó-és Vámhivatal tehát egy államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat is ellátó kormányhivatal, felügyeletét pedig a miniszterelnök által kijelölt miniszter látta el.

Feladatait, ahogy már fent is szemléltettem a központi szervei, középfokú és alsó fokú területi szervei útján látta el. Tevékenységét a legnagyobb hazai közigazgatási informatikai rendszer támogatja.

A NAV egy önállóan működő és gazdálkodó központi költségvetési szerv, amely a központi állami költségvetésben önálló fejezetet képez.

„A felügyelő miniszter felügyeli a nem közösségi adó és díjak kiszabásának és beszedésének törvényességét, a törvények és jogszabályok végrehajtását. A miniszter terjeszti be a kormányhoz a NAV-ra vonatkozó törvények és kormányrendeletek tervezetét is a többi között.

A NAV vezetője az elnök volt, akit a miniszter javaslatára a miniszterelnök nevezett ki.

A NAV elnökhelyettesét és gazdasági vezetőjét határozott időtartamra a NAV vezetője nevezte ki.

Az elnökhelyettesek szakmai munkájának támogatására szakfőigazgató nevezhető ki, egy elnökhelyettes irányítása alatt legfeljebb két szakfőigazgató lehet.

A középfokú adóztatási szerveket és a középfokú vámszerveket az elnök által főigazgatók vezetik.”⁷

„A NAV feladata: részben vagy egészben a központi költségvetés, a Nyugdíjbiztosítási Alap, az Egészségbiztosítási Alap vagy az elkülönített állami pénzalap javára teljesítendő kötelező befizetés, a központi költségvetés, az elkülönített állami pénzalap terhére juttatott támogatás, adó-visszaigénylés vagy adó-visszatérítés, a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló törvény hatálya alá tartozó kötelező befizetések megállapítása, beszedése, nyilvántartása, végrehajtása, visszatérítése, kiutalása és ellenőrzése, feltéve, ha törvény vagy kormányrendelet eltérően nem rendelkezik.

⁷ *Vám-Zoll. A Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnokságának folyóirata* 2010. év 12. szám

V. 1. A NAV feladata megalakulásakor

- Ellátja az államháztartásról szóló törvény végrehajtására kiadott jogszabályokban a pénzellátással kapcsolatban számára meghatározott feladatokat,
- végzi az adó-, vám- és pénzforgalmi adatoknak, az ellenőrzések megállapításainak összegezését, feldolgozását és ezekről a kormányzati gazdaságpolitika kialakításában részt vevő állami szervek részére információk szolgáltatását,
- feldolgozza az államháztartás működéséhez szükséges és rendelkezésre álló adatokat és az adópolitikáért felelős miniszternek átadja,
- Központi Hivatala, illetve az informatikai feladatokat ellátó intézete összegyűjti és tárolja a megadott feladatokkal, különösen a befizetési kötelezettséggel, a kapcsolódó eljárással, valamint a szerencsejáték szervezéséről szóló törvény hatálya alá tartozó hatósági felügyeleti tevékenységgel kapcsolatos igazgatási eljárással összefüggő adatokat, amelyekről a NAV a gazdasági célú elemzésekhez – az e feladatokat ellátó állami szervek részére – adatfeldolgozásokat végez és adatszolgáltatásokat teljesít,
- adóztatási szerve és vámszerve előterjeszti a hatáskörébe tartozó kötelező befizetésekkel vagy költségvetési támogatással kapcsolatban elkövetett bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránt az állam nevében a polgári jogi igényt,
- lefolytatja az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) szerinti központosított ellenőrzést, valamint a közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény (a továbbiakban: Vtv.) szerinti központosított utólagos ellenőrzést,
- a kormánytisztviselői, a kormányzati ügykezelői, a hivatásos állományú tagjai és munkavállalói részére egészség megőrzési, egészségügyi, szociális és kulturális feladatokat lát el,

- a kormánytisztviselői, a kormányzati ügykezelői, a hivatásos állományú tagjai részére ellátja a munkavégzésükhöz szükséges képzés, továbbképzés megszervezését és lebonyolítását,
- az informatikai rendszerek és az elektronikus ügyintézés fejlesztése érdekében gazdasági társaságot működtet, amelynél a tulajdonosi jogokat a NAV elnöke gyakorolja,
- végzi a szerencsejáték-szervezéssel, valamint a játék automatával és ajándéksorsolással kapcsolatos engedélyezési, nyilvántartási, továbbá az engedélyben foglaltak és a szerencsejáték szervezéséről szóló törvény, valamint a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény rendelkezései betartásával kapcsolatos ellenőrzési, a központi szerver üzemeltetés hatósági felügyeleti, illetőleg a szerencsejátékokkal és játék automatákkal összefüggő szabálysértési hatósági feladatokat.
- végzi a közösségi és a külön jogszabályok alapján a feladatkörébe tartozó ügyekben az informatikai rendszerek működtetéséből, alkalmazásából adódó tagállami feladatokat.
- végzi a közösségi és nemzeti jogszabályokban meghatározott nemzetközi együttműködésből adódó feladatokat, - ideértve a hatóságok közötti kölcsönös adminisztratív segítségnyújtást is valamint részt vesz további két-, illetve többoldalú megállapodások előkészítésében, jogszabályi felhatalmazás alapján ellátja a Magyarország képviseletét a NAV szakterületét érintő ügyekkel foglalkozó uniós és nemzetközi szervezetekben,
- végzi a hatáskörébe tartozó uniós, illetve más nemzetközi forrásból finanszírozott projektek szervezését, irányítását, lebonyolítását,
- végzi az Európai Csalásellenes Hivatallal (OLAF) történő együttműködéssel és koordinációval kapcsolatban a külön törvényben meghatározott feladatokat.

V. 2. NAV feladata adóigazgatási jogkörében

- eljáró adóztatási szervei – feladataik ellátása során – együttműködnek az illetékességi területükön lévő helyi, illetve helyi nemzetiségi önkormányzatokkal,
- a helyi, illetve helyi nemzetiségi önkormányzat költségvetését érintő, szükséges és rendelkezésre álló bevételi adatokról az illetékes adóztatási szerve útján évente tájékoztatást ad az önkormányzat részére; az adatszolgáltatás tartalmát a helyi önkormányzatokért felelős miniszter bevonásával az adópolitikáért felelős miniszter határozza meg,
- ellátja az adók módjára behajtandó köztartozás végrehajtásával kapcsolatos, illetve az egyéb kötelező befizetésekkel kapcsolatos, az állami adó- és vámhatóság hatáskörébe utalt feladatokat,
- ellátja az állami garancia (kezesség) kiutalásával, visszakövetelésével, a garancia beváltásához kapcsolódó ellenőrzéssel kapcsolatos, az állami adó- és vámhatóság hatáskörébe utalt feladatokat,
- lefolytatja a szokásos piaci ár megállapítása iránti eljárást, vezeti az ezzel kapcsolatos nyilvántartást, végzi az eljárás díjának beszedését és visszatérítését, megküldi az adópolitikáért felelős miniszternek a szokásos piaci ár megállapítása iránti eljárások eredményeképpen kiadmányozott jogerős határozatok másolatát, illetve a szokásos piaci ár megállapítása iránti eljárásért beszedett díjakról és az eljárás során szerzett tapasztalatokról évente beszámolót készít az adópolitikáért felelős miniszternek,
- ellátja magán-nyugdíjpénztári tagdíj bevallásával, beszedésével, nyilvántartásával, ellenőrzésével, végrehajtásával, visszatérítésével, átutalásával, továbbá a magánnyugdíj-pénztárak részére történő adatátadással kapcsolatos, jogszabályban az

- állami adó- és vámhatóság feladataként meghatározott feladatokat,
- ellátja a munkáltatók és kifizetők által foglalkoztatott biztosítottak adatainak nyilvántartásával, továbbá az adatoknak az egészségbiztosítás biztosított nyilvántartása és a munkaügyi hatóság részére történő átadásával kapcsolatos, jogszabályban az állami adó- és vámhatóság feladataként meghatározott feladatokat,
 - az államháztartásról szóló törvény végrehajtására kiadott jogszabályokban meghatározottak szerint ellátja a befolyt illetékbevételeknek a központi költségvetést, illetve a fővárosi, megyei, megyei jogú városi önkormányzatokat megillető hányadának megállapításával kapcsolatos feladatokat, továbbá jogszabályban meghatározottak szerint elvégzi az illetékek zárási összeállítását és végzi az azzal kapcsolatos, az adópolitikáért felelős miniszter részére teljesítendő adatszolgáltatást,
 - ellátja a csődeljárásban, a felszámolási eljárásban, a végelszámolásban, a vagyonrendezési és adósságrendezési eljárásban a NAV hatáskörébe tartozó követelések tekintetében a hitelezői feladatokat, és jogszabályban meghatározott esetben és módon egyéb hitelezők képviselőjét; a végrehajtási eljárásban ellátja a végrehajtás foganatosítójaként a törvény által meghatározott feladatokat.

V. 3. NAV feladata vámigazgatási jogkörében

- a közösségi vámjog alapján az áruk vámeljárás alá vonását,
- a vámhatáron át lebonyolódó áru- és utasforgalom vámellenőrzését, a vámtartozások és a vámeljáráshoz kapcsolódó nem közösségi adók és díjak kiszabását és beszedését,
- közvetlenül vagy közvetve – meghatározott körben – az áruk azonosságának (adózási szempontból történő besorolásának

- és egyéb jogszabály által meghatározott követelményeknek) a vizsgálatát, illetve a vizsgálat megtörténtének ellenőrzését,
- a vámokmányok adatainak vám- és statisztikai célú ellenőrzését, javíttatását, nyilvántartását, összesítését, feldolgozását és átadását,
 - a vám-, az adó- és egyéb jogszabályokban meghatározott adóztatási, ellenőrzési és utólagos ellenőrzési feladatokat,
 - az Európai Mezőgazdasági Garanciaalpból (EMGA) finanszírozott kifizetésekhez kapcsolódó utólagos ellenőrzéseket.

V. 4. NAV feladata jövedéki igazgatási jogkörében

- a jövedéki jogszabályokban meghatározott jövedéki adóztatással, ellenőrzéssel,
- a jövedéki jogszabályokban meghatározott jövedéki ügyekkel kapcsolatos feladatokat.

V. 5. NAV feladata bűnüldözési és nyomozóhatósági jogkörében

- végzi a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) által hatáskörébe utalt bűncselekmények megelőzését, felderítését és nyomozását,
- valamint a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény rendelkezései betartásával kapcsolatos, hatáskörébe utalt feladatok ellátását.

V. 6. NAV feladata rendészeti és igazgatási jogkörében

- végzi a külön jogszabály által hatáskörébe utalt szabálysértések felderítését és elbírálását,
- ellátja a NAV nyomozó hatósága által elrendelt személyi védelmet a vonatkozó jogszabályok keretei között,
- végzi meghatározott körben anyagi javak, értékek őrzését, kísérését,
- végzi az elfogott, előállított, őrizetbe vett, valamint fogva tartott személyek őrzését, kísérését,
- jogszabályban meghatározott ellenőrzési kötelezettségeinek és jogosultságainak végrehajtása egyik formájaként mozgó egységekkel végzi a Magyarország területén - az EU külső határán működő határátkelőhelyek kivételével - a mélységi ellenőrzési tevékenységet,
- végzi a közúti határátkelőhelyek üzemeltetését, a fenntartásukra és fejlesztésükre vonatkozó feladatok végrehajtását, az Európai Unió valamely tagállamával közös határszakaszon lévő, a Rendőrségnek üzemeltetésre átadott közúti határátkelőhelyek kivételével,
- a külön jogszabályban meghatározott rendvédelmi, igazgatási feladatokat.

V. 7. NAV egyéb feladatai

- külön jogszabályban szabályozott, nemzetközileg ellenőrzött termékek és technológiák forgalmának ellenőrzését,
- a nemesfémforgalommal és fémjelzéssel kapcsolatos ellenőrzési feladatokat,
- a vám-, a jövedéki, a szabálysértési és egyéb eljárások során keletkezett, a feladat- és hatáskörébe tartozó adatok kezelését,

- a fémkereskedelmi hatósági feladatokat,
- az energiaadóval, a környezetvédelmi termékdíjjal, a regisztrációs adóval kapcsolatos adóztatási és ellenőrzési feladatokat.
- A NAV nyomozó hatósága és a Rendőrség illetékes szervei hatáskörükben eljárva kötelesek együttműködni, és kötelesek egymást a bűnmegelőző és felderítő tevékenység gyakorlása során támogatni.”⁸

VI. Változások a vámszervek felépítésében 2011–2015

Előzőekben általánosságban ismertettem a NAV szervezeti felépítését és feladatit, a következőkben szeretnék részletesebben kitérni a szervezeti, és a feladati változásokra.

VI. 1. Központi Hivatal

Ahogy már írtam is megmaradt a piramis szerű hármas tagozódás a szervezeti felépítésben a korábbi központi szerv – Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága – helyébe a Központi Hivatal lépett.

Fő feladatai lényegében nem változtak a vám szakterületen leegyszerűsítve: koordinálja, felügyeli a régiókból lett Főigazgatóságok vámszakmai tevékenységét, végzi az Európai Bizottsággal, valamint a tagállamok, illetve harmadik országok vámhatóságaival a kapcsolattartást stb. A Központi hivatalon belül a fenti feladatok ellátására különböző Főosztályokat hoztak létre. A korábbi Vámigazgatóságból Vám Főosztály, a Jövedéki ügyek felügyeletét és koordinálást pedig a Jövedéki Főosztály látja el.

⁸ kozigazgatas.magyarorszag.hu/intezmenyek [letöltés ideje: 2012. november 08.]

Fontos változás, hogy önálló főosztályként került létrehozásra a Folyószámla Felügyeleti Főosztály, amely a korábbi jogelőd szervezet Számlavezető Parancsnokság feladatait vette át.

Felállításra került egy teljesen új főosztály, mégpedig a Kockázatkezelési és Kockázatelemzési Főosztály, mely logikusan a kockázatelemzéssel és kockázatkezeléssel kapcsolatos feladatokat látja el a Stratégia elnökhelyettes irányítása alatt.

VI. 2. Központi szervek

Informatikai Intézet végzi az informatikai fejlesztéseket.

Képzési, Egészségügyi és Kulturális Intézet (KEKI)

„A NAV szervezetével szemben támasztott egyre növekvő szakmai és társadalmi igények, valamint kormányzati elvárások szükségessé teszik a hivatalban dolgozó szakemberek tudásszintjének tervszerű, rendszeres hatékony fejlesztését. A KEKI rendeltetése, hogy az apparátus dolgozói számára hatékonyan segítse elő a munkavégzésükhöz szükséges általános és speciális ismeretek megszerzését, gondoskodjon folyamatos továbbképzésükről, készségeik fejlesztéséről.

Kiemelt jelentőségű az ügyfelekkel közvetlen kapcsolatban álló munkatársak, valamint az új belépők képzése is. A munkakör típusra specifikált szakmai képzések mellett dinamikusan emelkedik az informatikai alap- és továbbképzések száma is, ami a munkaköri feladatellátás folyamatos korszerűsítésével függ össze.

Az integrációból adódó változások jelentősen érintették a képzési szakterületet is. A KEKI, mint akkreditált intézmény kiemelten törekedett arra, hogy a megkérdőjelezhetetlen, stabil képzéseket a megszokott magas szakmai színvonalon biztosítsa,

továbbá az új szervezet által év közben megfogalmazott új képzési igényeket kielégítse.

A fentiek megvalósítása érdekében az Intézet kidolgozta a NAV *egységes képzési rendszerére* vonatkozó javaslatát, amely jóváhagyásra került. A koncepció lényege egy – a NAV struktúrájától, szakterületi felépítésétől, szakmai integrációjának alakulásától függetlenül – egységes, szakmai alapképzésből, továbbképzésből, készségfejlesztésből, vezetőfejlesztésből, és szaknyelvi képzésből álló, a munkatársak belső szakmai előmeneteléhez kapcsolódó képzési rendszer kialakítása mindhárom szakág – adóügy, vámügy és bűnügy – vonatkozásában.

A KEKI által szervezett képzéseken az elmúlt évben mindösszesen 11 009 fő vett részt, ezen belül az *Adóügyi Iskola* szervezésében 6 056 fő, a *Pénzügyőri Iskola* által szervezett pénzügyőri tanfolyamokon 1090 fő.”⁹

„A jogelőd iskolák eredményeire támaszkodva az Intézet megkezdte az *elektronikus távoktatás* módszerének bevezetését a rugalmas, munkaidő-kímélő képzési rendszer kialakítása érdekében. Ennek keretében kidolgozásra került az egységes tananyag fejlesztés módszertana, önellenőrző tesztsorok, elektronikus tudástárak kerültek kialakításra. Számos kontakt képzéshez kapcsolódó előzetes tudásszint felmérés, képzésértékelés és vizsgáztatás is elektronikus módon történik. A pénzügyőri képzéshez kapcsolódóan az Intézet elkészítette a pénzügyőri alapozó tanfolyam elektronikus tananyagát, amely lehetővé teszi a képzés távoktatásos formában történő lebonyolítását. Az elektronikus távoktatás módszerének kiterjesztése és az egységes e-learning keretrendszer megteremtése érdekében az Intézet az Informatikai Intézettel közösen megkezdte a NAV e-learning koncepciójának kidolgozását.

⁹ NAV *Évkönyv 2011*. Tények, információk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és annak 2011 évi tevékenységéről. Budapest, 2012.

A KEKI az apparátus egészére kiterjedő, a dolgozó és a szervezet érdekeit egyaránt szolgáló *egészségmegelőző, egészségmegőrző tevékenységet* is folytat. A hivatásos állomány egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságának vizsgálatát, valamint a kormánytisztviselői, kormányzati ügykezelői és munkavállalói állományba tartozók, illetve oda felvételre jelentkezők munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmassági vizsgálatát rendszeresen elvégzik. Ilyen jellegű vizsgálatokat 2011-ben közel 3600 főnél hajtottak végre, továbbá a kormánytisztviselői állományba felvételre jelentkezők esetében összesen közel 1200 fő pszichikai alkalmassági vizsgálatát végezték el.”¹⁰

VI. 3. Középfokú szervek

A korábbi középfokú vámszervként működő regionális parancsnokságok Vám- és pénzügyőri főigazgatóságokká alakultak, illetékességi területükben változás nem történt.

Jelentős változást jelentett viszont, hogy 2011. január 1-jétől hatásköri változások történtek ugyanis a korábban a regionális parancsnokságok hatáskörébe tartozó engedélyezési feladatok – árutovábbításhoz kapcsolódó egyszerűsített engedélyek, mint az engedélyezett címzett, feladói engedély, elfogadott exportőri engedély, vámügynöki engedély, stb. – az engedélyt kérő székhely szerint illetékes alsó fokú vámszervek feladata lett.

Ez a változás személyesen is érintett, hiszen a fent felsorolt engedélyek kiadása az én munkaköri leírásomban szerepelt, így az integrációban fontos szerepet játszottam az informatikai rendszerben történő átadás során, majd új szakterületet kellett elsjátítanom a megüresedett feladatok helyett. Abból pedig akadt

¹⁰ NAV *Évkönyv 2011*. Tények, információk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és annak 2011 évi tevékenységéről Budapest, 2012.

bőven, ugyanis az integrációt megelőző elbeszélgetések során sok pénzügyőr döntött úgy, hogy az átszervezés adta lehetőséget megragadva 25 év szolgálati viszony után nyugdíjba vonul.

Az elbeszélgetések során próbálták a 25 évvel rendelkezőket meggyőzni a maradásról, azonban sokan a nyugdíjba vonulás mellett döntöttek. Hiányuk érezhető volt, hiszen az integrációt követően kevés olyan szervezeti egység volt ahol a tervezett létszámmal indult el év elején a munka. Olyan értékes munkakerőket veszített el a testület, akik több évtizedes szakmai és gyakorlati tapasztalattal rendelkeztek, mely egy bármily képzett új felvétellel nem pótolható.

VI. 4. Szakértői Intézet

Rövid személyes és nyugdíjba vonulásról szóló kitérő után visszatérnék a szervezeti változások bemutatásához, azon belül is a Szakértői Intézetről kívánok néhány szót szólni.

Korábban Vegyvizsgáló Intézetként működött, 2011. január 01-vel azonban NAV Szakértői Intézetként működik országos hatáskörrel, középfokú szervként.

Feladatai:

- Kötelező tarifális felvilágosítás,
- a jogszabályban foglalt előírások alapján a vámkezelések vagy egyéb eljárások során vett minták analizálását és szakvéleményezését végzi,
- ügyféli kérelem alapján szintén végez analizálást és szakvéleményt ad ki,
- termékazonosításhoz szükséges állásfoglalásokat ad ki,
- mobil laboratóriumi szolgáltatást is ellát.

VI. 5. Alsó fokú szervek

A középfokú szervek feladatainak ismertetése után az alsófokú, a Vám- és pénzügyőri hivatalokból alakult megyei igazgatóságokra térnek ki.

Illetékességi területük az adott megye közigazgatási területére terjed ki, mind vám, mind adó igazgatóságok tekintetében. Jelentős változás, hogy az Európai Unió külső határán elhelyezkedő határvámhivatalok elveszítették önállóságukat, a megyei igazgatóságok határkirendeltségeként működnek tovább. Pest megye területén pedig teljesen új igazgatóságok alakultak.

A budapesti igazgatóságok közül fontos néhány szót szólni a Kiemelt Ügyek és Adózók Vám- és Pénzügyőri Igazgatóságáról (KAVIG), amely egyrészt a korábbi 17. számú Vám- és Pénzügyőri Hivatal feladatit, másrészt a korábbi Közép-magyarországi Regionális Parancsnokság feladatit vette át, valamint országos illetékességgel kizárólagos hatáskört kaptak több eljárás esetére, mint például a teljesség igénye nélkül:

- elektromos vezetéken szállított energia tekintetében valamennyi vám eljárás lefolytatása
- halasztott vámfizetési engedély kiadása,
- különleges záruk jóváhagyása,
- kezességvállalás engedélyezése,
- biztonsági papírra vonatkozó jogszabályban előírt engedély meglétének ellenőrzése és szabadforgalomba bocsátása stb.

A megyei igazgatóságok, ahogy már korábban is írtam a korábbi regionális parancsnokságoktól átvették az egyszerűsített engedélyezési eljárásokat, így alsófokú szerveknél is illetékességi változásokkal járt az integráció.

VI. 6. Informatikai rendszerek átállítása

„A vámhatóság szervezeti változásain túl nem elhanyagolható a váminformatikai rendszerekben is a változások nyomán követése, a szükséges intézkedések megtétele.

Azon esetekben, amikor egy vámhatósági engedély felügyelete a 2010. december 31-ig érvényes állapothoz képest 2011. január 1-jétől egy másik vámszerv felügyelete alá került akkor a változással érintett vámszervek a folyamatban lévő módosítások elvégzését, majd jóváhagyását követően az érintett engedélyeket, illetve azok felügyeletét a 2011. január 1-jétől ellátó vámszerv részére technikailag átadták.

Az átadás érvényességének kezdete 2011. január 1. 00:01 percben került meghatározásra, így a szervezeti változások az informatikai rendszerekben átvezetésre kerültek az engedélyekkel kapcsolatos eljárások zavartalanságának biztosítása érdekében.”¹¹

Szervesen hozzátartozik az informatikai rendszerekhez a garanciákkal kapcsolatos rendszerek átállítása is a TC32 egyedi garanciajegyek kezelését korábban a 17.számú Vám- és Pénzügyőri Hivatal végezte, mely feladatot a KAVIG vett át. A TC32 garanciajegyek zökkenőmentes forgalmazása végett a korábban kiadott GRN-számok érvénytelenítését/törlését 2011. február 28-ig kellett elvégezni. A 17. sz. Vám- és Pénzügyőri Hivatal által kiadott TC32 egyedi garanciajegyeket a KAVIG lejáratva, és új garanciaazonosító számokat adott ki, amelyről értesítette a TC32 forgalmazó cégeket.

A TC31 és TC33 garanciák kezelése a regionális parancsnokságok hatásköréből, ahogy már korábban is utaltam rá, 2011. január 1-jétől átkerült a megyei igazgatóságokhoz. A megyei

¹¹ *Vám-Zoll magazin*. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pénzügyőri Szolgálatának folyóirata 2011/01. szám

igazgatóságokon új TC31/TC33 garanciaazonosítók kiadása vált szükségessé.

A már korábban kiadott TC31/TC33 garanciák az árutovábbítási eljárások során az átmeneti időszakban (2011. március 31-ig) felhasználhatók voltak, azonban az átmeneti időszakban a megyei igazgatóságok már kiadhatták az ügyfelek részére az új engedélyeket és garanciaazonosítókat.

Vámhatósági oldalon fontos szempont volt, hogy a garanciák érvénytelenítése addig nem történhetett meg, amíg a gazdálkodók az új engedélyeket meg nem kapták.

Fentiekből látható tehát, hogy az informatikai rendszerekben is fontos változások történtek, konkrét határidők betartásával.

Az integráció előkészítése során alapvető elvárás volt, hogy az egyszerűsített engedéllyel rendelkező gazdálkodók tisztában legyenek azzal, hogy az integrációt követően az engedélyhez kötött tevékenységük során melyik vámszervhez kell fordulniuk, az egyes kötelezettségeiket hol, melyik vámszervnél teljesíthetik.

Elvárás volt, hogy valamennyi folyamatban lévő engedélyezési eljárást soron kívül le kellett folytatni és amennyiben az engedélyezés feltételei fenn álltak annak kiadását soron kívül, de legkésőbb 2010. december 31-ig el kellett végezni, a vonatkozó határozatokat meg kellett hozni. Amennyiben az engedély kiadására nem volt lehetőség a fent jelzett időpontig, azt végzéssel át kellett tenni a 2011. január 01-től hatáskörrel rendelkező szervhez.

Az engedélyeket az informatikai rendszerekben egyenként át kellett adni a 2011. január 01-től hatáskörrel rendelkező vámszervhez és erről valamennyi ügyfelet tájékoztatni kellett.

Fentiekben részleteztem tehát a NAV létrejöttének okait, az új szervezet strukturális felépítését, feladatit, illetve, hogy az integráció előkészítése során milyen főbb tevékenységeket kellett a vám ágának elvégeznie. A továbbiakban pedig szeretném ismertetni a NAV stratégiáját.

VII. A NAV stratégiája

Először is nézzük meg, mire is gondolhatunk, ha a stratégia szót halljuk.

Drótos György a közszolgálati szervezetek környezete és stratégiai vezetése című tanulmányában azt írja, hogy érdekes paradoxon, hogy míg a stratégia szó eredete a közszolgálati szektorhoz kötődik, hiszen elsőként a hadseregben és az államvezetés szintjén értelmezték és használták, addig a közigazgatásban sokáig szinte teljesen figyelmen kívül hagyták ezt a fogalomkört.

Stratégiai cél egy adott szervezet társadalmi, közösségi szociális, kulturális, pénzügyi, gazdálkodási, szervezeti célkitűzései, amelyek hosszú távú megvalósítására törekszenek.

A stratégia annyiban több, mint a stratégiai célok összessége, hogy meghatározza azt a módot, ahogyan az adott szervezet a célokhoz el akar jutni. Fogalmazhatunk úgy is, hogy a stratégia a cselekvési irányokat mutatja meg, foglalja magába, úgy, mint misszió, jövőkép, küldetés, stb, ahogyan a szervezet ezeket el akarja érni.

VII. 1. NAV küldetése megalakulásakor

Az alábbiakban a NAV 2011–2015-re kitűzött stratégiáját kívánom ismertetni, mely a Kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III.12) Kormányrendelet szem előtt tartásával készült.

„A Nemzeti Adó- és Vámhivatal **küldetése**, hogy a magyar gazdaság, a társadalmi stabilitás és jogbiztonság megerősítését, a gazdasági bűnözés visszaszorítását, ezáltal a gazdasági biztonság erősítését, a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodást a vele szemben támasztott elvárások teljesítésén keresztül szolgálja, hozzájáruljon az adórendszer

egyszerűsítését és az adóterhek mérséklését célzó kormányzati célkitűzések megvalósulásához, illetve Magyarország versenyhelyzetének javításához.”¹²

A NAV a küldetése teljesítése érdekében hiteles, a társadalom bizalmát és megbecsülését élvező, szervezeti kultúrájának értékeit megőrző kormányhivatalt kíván kialakítani, de nézzük meg, hogy hogyan is kívánja ezt megvalósítani.

„Magyarország és az Európai Unió gazdasági rendjét és társadalmát védő államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat teljesítő olyan kormányhivatalt kívánnak létrehozni és működtetni, amely racionális (egyszerű, átlátható) szervezeti felépítésű, feladatait szolgáltató jelleggel, a költségvetési érdekek érvényesítésével, magas szakmai színvonalon, átláthatóan, hatékonyan, eredményesen és gazdaságosan látja el.

Szolgálja az alkotmányosságot, a törvényességet, biztosítja az adóztatás eredményességének, akadályozza a korrupciót és az állami költségvetésből nyújtott támogatások jogosulatlan igénybevételét, emellett továbbra is biztosítja az ügyfelek és az együttműködő szervek támogatását.

Tisztességes, korrekt munkavégzéssel segíti az adó-, illeték-, járulék-, vámkötelezettségek önkéntes teljesítését, munkájával hozzájárul az ügyfelek adminisztrációs terheinek csökkentéséhez, az adóztatás egyszerűsítésére irányuló kormányzati célkitűzések megvalósításához, az adótudatosság fejlesztéséhez, közvetve a jogszerűen működő gazdasági szereplők számára igazságosabb piaci versenyhelyzet megteremtéséhez.

Biztosítja a Nemzeti Adó- és Vámhivatal bel- és külföldi szakmai és morális tekintélyének megtartását és növelését, valamint az összetartozáson, kölcsönös megbecsülésen alapuló, az

¹² A Nemzeti Adó- és Vámhivatal stratégiája 2011–2015. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal megbízásából kiadja a VIVA Média Holding.

elődszervezetek értékeit szilárdan őrző közösség kialakítását. Mindezt úgy teszi, hogy kiemelt figyelmet fordít munkatársai kiválasztására, motiválására, képzésére, erkölcsi és anyagi megbecsülésére, elismerésére.”¹³

Kormányzati szinten a stratégiai tervezést törvény írja elő és szabályozza a kötelezettségek teljesítésének a módját.

Ennek egyik oka, hogy az európai uniós forrásokhoz jutás egyik feltétele, hogy a tagországok stratégiai tervekben rögzítsék azokat a célokat és programokat, amelyekre az adott időszakban a fejlesztési programjai épülnek és ezeknek összhangban kell állniuk az uniós prioritásokkal.

Fentiekben írtaknak megfelelően a Nemzeti Adó- és Vámhivatal létének alapvető célját, a vele szembeni társadalmi igényeket, az általa ellátandó közfeladatokat a már korábban is említett a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény határozza meg.

VII. 2. Alapelvek

A törvényben és különösen annak preambulumban megfogalmazottak alapján a Nemzeti Adó- és Vámhivatal stratégiájának **alpelvei** az alábbiak:

- az értékeken nyugvó működés elve,
- a szolgáltató jelleg erősítésének elve,
- az ügyfelek jogkövető magatartása elősegítésének és kikényszerítésének követelménye,
- a végrehajtói szint megerősítésének kívánalma,
- szakmai és funkcionális feladatellátás egyenértékűségének elve,

¹³ A Nemzeti Adó- és Vámhivatal stratégiája 2011–2015. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal megbízásából kiadja a VIVA Média Holding.

- az egységes arculat kialakításának elve,
- eredményesség, gazdaságosság, hatékonyság elve,
- feladatorientált működtetés kívánalma,
- egyszerűség és átláthatóság elve,
- specializáció és a generalizáció egyensúlyának kívánalma,
- értékmegőrzés elve,

Nézzük röviden, hogy mit is értünk az egyes elvek alatt és azok hogyan valósíthatók meg:

a) Értékeken nyugvó működés elve

„A stratégia kidolgozása, az abban foglaltak megvalósítása, valamint a teljes működés során érvényre kell juttatni a megfogalmazott célok iránti elkötelezettséget, a törvényes, szakszerű, tisztességes, következetes feladatellátást, a külső és belső kapcsolatokban az együttműködést és hatékony kommunikációt, valamint a szemléletváltásra képes, felkészült személyi állomány meglétét.”¹⁴

b) Szolgáltató jelleg erősítésének elve

A manapság korszerű minden kommunikációs eszköz – internet, fórumok stb. – fel kell használni a társadalom adótudatosságának javítására, az adózás szükségességének bemutatására, a jogkövető magatartás elismerésére, és annak betartására, valamint a jogsértés elítélésére.

„Könnyebbé, egyszerűbbé kell tenni azon állampolgárok, adózók, ügyfelek kötelezettségeik teljesítését, akik önként eleget akarnak tenni a jogszabályi előírásoknak. Az ügyfél-tájékoztatási tevékenységet folyamatosan végezni kell melynek keretében a

¹⁴ A Nemzeti Adó- és Vámhivatal stratégiája 2011–2015. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal megbízásából kiadja a VIVA Média Holding.

jogokra és kötelezettségekre fel kell hívni a figyelmet és segíteni kell azokat, akik e nélkül nem lennének képesek teljesíteni adókötelezettségüket.

A feladatellátás során tudatosítjuk partnereinkben, hogy személyük és az ügyük az eljáró hatóságnak is fontos.

Ennek keretében olyan eljárások, módszerek, technológiák kialakítása és működtetése szükséges, amely biztosítja, hogy az ügyek még gyorsabban, akadálymentesen, kiszámíthatóan és megbízhatóan, a versenysemlegesség követelményét szem előtt tartva, egyenlő, ügyfélbarát elbánásmódot biztosítva mind a hatóság, mind a partnerei szempontjából költséghatékony módon kerülnek elintézésre.”¹⁵

c) Az ügyfelek jogkövető magatartása elősegítésének és kikényszerítésének követelménye

A munkavégzés során különös figyelmet kell fordítani az elkövetett mulasztás cselekedet súlyára, az adóbevétel-kiesés kockázatára.

Fentiekben írtaknak megfelelően ezért a hatósági munkát az eljárás minden szakaszában, szakszerűen, jogszerűen, az ügyfél korrekt tájékoztatásával, a jogorvoslatra való lehetőség felhívásával nyújtva kell végezni.

A technológia fejlődésével lépést tartva a feladatokat ki kell terjeszteni a web shop világra, az elektronikus kereskedelem és játékszervezés fokozott ellenőrzésére. Ehhez azonban elengedhetetlen a munkatársak informatikai ismereteinek bővítése, megfelelő informatikai eszközök, jogszabályi környezet biztosítása, és ellenőrzési módszertan kidolgozása.

¹⁵ A Nemzeti Adó- és Vámhivatal stratégiája 2011–2015. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal megbízásából kiadja a VIVA Média Holding.

d) Végrehajtói szint megerősítésének kívánalma

Arra kell törekedni, hogy az ügyek lehetőség szerint a keletkezési helyükön jogszerűen, szakszerűen, és véglegesen elintéződjenek.

Fontos, hogy az első- és másodfokú hatósági jogköröket gyakorló szerveknél a döntések meghozatalához szükséges információ rendelkezésre álljon.

e) Szakmai és funkcionális feladatellátás egyenértékűségének elve

„A Nemzeti Adó- és Vámhivatal struktúrája – törvényben meghatározott feladataira figyelemmel – négy fő tevékenységi kör köré szerveződik, úgymint az adóigazgatás, a vámigazgatás, a bűnügyi tevékenység, valamint az ezeket támogató, informatikát is magában foglaló funkcionális területek.

A funkcionális területek tevékenységükkel biztosítják a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetének működtetését, ezzel hozzájárulnak az alapfeladatok eredményes ellátásához, és alapvetően meghatározzák a végrehajtás színvonalát.

Erre tekintettel tudatosítani szükséges azt a szemléletet, miszerint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal működése, teljesítménye szempontjából minden ellátandó feladatot, az abban közreműködő szerveket, szervezeti egységeket, személyi állományt egyenlő fontosságúként kell kezelni. Erre tekintettel különösen fontos, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal minden munkatársa a közös célok elérése érdekében törekedjen a hivatalon belüli hatékony együttműködésre, és az egymást kölcsönösen segítő támogatásra.”¹⁶

¹⁶ A Nemzeti Adó- és Vámhivatal stratégiája 2011–2015. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal megbízásából kiadja a VIVA Média Holding.

f) Egységes arculat kialakításának követelménye

Olyan szervezetrendszer kell kialakítani, amely a hazai és nemzetközi ügyfelek, társhatóságok, ellenőrző és felügyeleti szervek, magánszemélyek tehát mindenki számára könnyű kapcsolat felvételi lehetőséget, szakszerű tájékoztatást, egységes és megkülönböztetés nélküli, gördülékeny ügyintézés, hatósági eljárást biztosít.

g) Eredményesség, a hatékonyság és a gazdaságosság elve

A NAV-nak a jogszerűsége túl hatékonyan, eredményesen és gazdaságosan kell működnie. Az eredményesség biztosítja, hogy a kitűzött célok megvalósuljanak.

Fontos szempont, hogy az erőforrások felhasználásához kapcsolódó kiadás vagy ráfordítás az elérhető legkisebb legyen, a jogszabályban meghatározott vagy általánosan elvárható minőség mellett.

h) Feladatorientált működtetés kívánalma

A működés szempontjából kiemelt fontosságú a rendelkezésre álló erőforrások megfelelő elosztása.

„Az erőforrások adott feladathoz való hozzárendelése a szervezetben horizontálisan és vertikálisan is az alábbiak figyelembevételével kell, hogy megtörténjen a feladatok jelentősége, a feladatok kiterjedtsége, a feladatok összetettsége, a feladatok tartóssága, a feladatok újdonságtartalma, személyi állomány képzettsége, szakmai hozzáértése.”¹⁷

¹⁷ A Nemzeti Adó- és Vámhivatal stratégiája 2011–2015. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal megbízásából kiadja a VIVA Média Holding.

i) Egyszerűség és az átláthatóság elve

Törekedni kell a legegyszerűbb, kézenfekvő megoldások alkalmazására.

j) Specializáció és a generalizáció egyensúlyának kívánalma

Meg kell határozni azokat a szakterületeket, ahol elkerülhetetlen és szükséges a specializáció. Ezzel egyidejűleg a feladatellátás érdekében törekedni kell az átjárhatóság biztosítására az olyan szakterületek esetében, ahol a keretjogszabályok és az eljárási rend lehetővé teszi ezt.

Ez úgy valósítható meg, ha rendelkezésre áll egy mobil személyi állomány, mely megfelelően és célzottan képzett, amely a szervezeti átcsoportosítások rugalmas, az újonnan jelentkező feladatokra orientált végrehajtását biztosítja.

k) Értékmegőrzés elve

Tekintettel arra, hogy az önálló Vám- és Pénzügyőrség 145 éves múltra, míg az APEH is több éves múltra tekint vissza így a stratégiai célkitűzések elérését legjobban szolgáló megoldás kiválasztásához objektíven, meg kell vizsgálni és értékelni kell a jogelőd szervezeteknél kialakított működési folyamatokat. Az értékelés végeredményeként meg kell határozni azokat a gyakorlatokat, értékeket, amelyek megőrzése, továbbvitele indokolt, illetve azokat a megoldási lehetőségeket, amelyek megújítását az integráció szükségessé teszi.

Fentiek alapján felmerülhet a kérdés, hogy melyek is ezek az értékek.

Tekintettel arra, hogy a munkánkat törvények szabályozzák így magától érthető, hogy az első és legfontosabb értékünk a **törvényesség**, működésünk, munkánk során a hatályos jogsza-

bályokat megtartjuk, illetve az ügyfelekkel betartatjuk. **Szakmaiság**, mint érték abból adódik, hogy munkatársaink képzett szakemberek, akik a magas szakmai színvonal fenntartása érdekében folyamatosan bővítik tudásukat, akár a NAV képzésen, akár, mint a mellékelt példa mutatja önszorgalomból, hiszen jelen képzés keretein belül is több NAV-os kolléga bővíti a tudását. Tevékenységünket célirányosan az elvárt **eredmény** elérése érdekében végezzük. Az erőforrások optimális kihasználásával igyekszünk minél kevesebb ráfordítással, még **hatékonyabban, eredményesebben** tevékenykedni.

Munkatársakkal szemben alapvető elvárás a becsületes, jogilag és erkölcsileg kifogástalan, **feddhetetlen magatartás**, amely már a kiválasztásnál a felvételi eljárás folyamán is figyelembe vételre kerül, majd a sikeresen felvételt nyertek a későbbiek során az erkölcs íratlan szabályainak megfelelően, **tisztességgel** látják el feladataikat.

Munkatársaink **elkötelezettek**, hiszen a szervezet céljaihoz való lojalitásuk hozzájárul a hivatal magas színvonalú munkájának biztosításához.

Munkánkat úgy végezzük, hogy azzal ügyfeleink elégedettek legyenek, s bármikor bizalommal forduljanak hozzánk. Eljárásaink során ügyfeleink számára illetékességi területtől függetlenül azonos lehetőségeket, azonos bánásmódot biztosítunk.

Az ügyfélorientált szemléletmód egyszerre nyilvánul meg a munkatársaink és a szervezet egészének részéről.

Fentiekben ismertetett értékek külön-külön is jellemezték mindkét jogelőd szervezetet, de az integrációt követően közösen, egy szervezetként törekszünk ezek megvalósítására és megőrzésére.

VII. 3. Stratégiai irányaink

„A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvényben és különösen annak preambulumban megfogalmazottak rögzítik mindazon elvárásokat, amelyek érvényesítése elengedhetetlen a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezeti stratégiájának kialakítása során. Mindezek, valamint a társadalmi, nemzeti és európai uniós elvárások maradéktalan teljesítése érdekében, összhangban a küldetésünkben és jövőképünkben megfogalmazottakkal az alábbi egyenrangú stratégiai irányokat foglalmaztuk meg.

1. Az ügyfelek önkéntes jogkövetését és adózási hajlandóságát a kötelezettségek teljesítését elősegítő szolgáltatások fejlesztésével, az ügyintézés egyszerűbbé, kényelmesebbé tételével és célirányos kommunikációval javítjuk.¹⁸

Amennyire csak lehetséges csökkentjük az adminisztrációs terheket. Közérthető információközvetítést és tájékoztatást biztosítunk partnereink részére így segítve a jogkövető magatartás kialakítását. Igyekszünk növelni az ügyfelek aktivitását az e-ügyintézés területén, így csökkentve a papíralapú ügyintézés. Preventív ellenőrzésekkel segítjük a helyes gyakorlatok kialakítását.

2. „A hatósági eszközök törvényes alkalmazásával következetesen fellépünk mindazokkal szemben, akik nem teljesítetik kötelezettségüket, és arra törekszünk, hogy visszatartsuk azokat, akik hajlamosak hasonló kockázatvállalásra.¹⁹

¹⁸ A Nemzeti Adó- és Vámhivatal stratégiája 2011–2015. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal megbízásából kiadja a VIVA Média Holding.

¹⁹ A Nemzeti Adó- és Vámhivatal stratégiája 2011–2015. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal megbízásából kiadja a VIVA Média Holding.

Növeljük a kockázatelemzési és kockázatkezelési tevékenységünket. Újabb ellenőrzési módszereket dolgozunk ki például az interneten zajló gazdasági folyamatokra (elektronikus kereskedelem, elektronikus számlázás, szerencsejáték stb.) Nagy hangsúlyt fektetünk a járulékfizetési kötelezettségek teljesítésének ellenőrzésére, és fellépünk a feketegazdaság visszaszorítása érdekében. Fokozott nyomozati tevékenységünkkel még inkább növeljük a bűncselekmények felderítését és még nagyobb figyelmet fordítunk a bűnmegelőzési tevékenységünkre. Az e-vámkezelések révén gyorsabb és hatékonyabb vám- és határellenőrzéssel segítjük a harmadik országos forgalom jogszerű bonyolítását, valamint változatlanul érvényesítjük a közösségi vámjogi szabályozást.

3. „Ellenőrzési szerepünkől adódóan növeljük nemzetgazdasági és társadalmi szerepvállalásunkat a hazai, valamint az európai uniós gazdasági, pénzügyi és környezetvédelmi érdekek védelme területén.”²⁰

Az adórendszert korszerűsítjük, egyszerűsítjük a lehetőségeinkhez képest. Bűnügyi együttműködéseket kiterjesztjük, illetve a már meglévőket elmélyítjük, ápoljuk. Fokozzuk az Európai Unió és harmadik országok közötti áruforgalommal kapcsolatban a vámtarifa és egyéb közösségi szinten bevezetett mezőgazdasági és kereskedelempolitikai intézkedések végrehajtásának hatékonyságát. Társhatóságokkal együttműködve fellépünk a természeti örökség és a környezeti értékek megőrzése és védelme érdekében.

²⁰ A Nemzeti Adó- és Vámhivatal stratégiája 2011–2015. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal megbízásából kiadja a VIVA Média Holding.

4. „A szakmai célok eléréséhez hatékony szervezeti megoldásokat alkalmazunk, magas szintű szakmai ismeretekkel rendelkező, elkötelezett és feddhetetlen munkatársak foglalkoztatására törekszünk, munkájukhoz megfelelő anyagi-erőlcsei feltételeket biztosítunk.”²¹

Hatékony, kölcsönös kommunikációt biztosítunk az egyes szakterületen belüli szintek és az azt megvalósító informatikai terület közt. Munkatársaink kiválasztására fokozott figyelmet fordítunk, valamint az újonnan felvett és a testületben lévő kollégák megfelelő munkakörben való foglalkoztatására is. Stratégiai célkitűzésekkel összehangolt integrált szervezeti és egyéni teljesítményértékelési rendszert alakítunk ki. Munkatársainkat igyekszünk megfelelően motiválni, törekszünk társadalmi megítélésünk javítására. Bővítjük a hivatal nemzetközi kapcsolatrendszerét, valamint az innováció lehetőségeit.

„Biztosítjuk, hogy az elvárt működés folyamatosságát segítő ellenőrzési mechanizmusok, illetve az ezekhez kapcsolódó fogalmak, módszerek és feladatok a belső kontrollrendszer részeként jól elkülöníthetően kerüljenek meghatározásra oly módon, hogy a folyamatba épített előzetes, utólagos és vezetői ellenőrzés, valamint a funkcionálisan független belső ellenőrzés egyértelműen és pontosan elválasztható legyen.”²²

5. „Célunk és elkötelezettségünk, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal a lehető legnagyobb mértékben használja ki a technológia nyújtotta előnyöket az e-ügyintézés, az adatva-

²¹ A Nemzeti Adó- és Vámhivatal stratégiája 2011–2015. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal megbízásából kiadja a VIVA Média Holding.

²² A Nemzeti Adó- és Vámhivatal stratégiája 2011–2015. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal megbízásából kiadja a VIVA Média Holding.

***gyon-gazdálkodás és az intézményesített tudásmegosztás területén.*²³**

Korszerűsítjük a teljes belső információáramlás rendszerét.

Kiemelt figyelmet fordítunk az adattárházak és egyéb döntéstámogató rendszerek hatékony működtetéséhez szükséges szabályozó és koordinációs feladatokra, valamint az adatminőség és adattartalom biztosítására. Törekszünk a papíralapú, hivatalos levelezés elektronikus útra terelésére a szervezetben belül is. Hozzáférhetővé tesszük azokat az információkat melyek hasznosak lehetnek a vállalkozások és magánszemélyek számára és segíthetik az ügyintézését.

VIII. Mit sikerült a fentiekből megvalósítani

2012. júniusában megjelent a *Bulletin 2011.* melyben a NAV első éve került bemutatásra, értékelésre, valamint kiadásra került a *NAV Évkönyv 2011.* című kiadvány. Az évkönyv előszavában Dr. Vida Ildikó a NAV elnöke az alábbiak szerint jellemezte az integráció első évét:

„Intenzív jogszabály-alkotási tevékenység jellemezte az elmúlt évet, ennek következtében rendkívüli módon megnőtt az ügyfelek tájékoztatási igénye. Hatósági tevékenységünk fő célja – az államháztartási bevételek maradéktalan biztosítása érdekében – az adó- és vámhatósági, valamint nyomozati jelenlétünk és tevékenységünk fokozása mellett az adózók egyes adókötelezettségei teljesítésének ellenőrzése volt. A meghirdetett kormányzati célok elérése érdekében tett rendkívüli intézkedések következté-

²³ A Nemzeti Adó- és Vámhivatal stratégiája 2011–2015. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal megbízásából kiadja a VIVA Média Holding.

ben indított intenzív végrehajtási cselekmények eredményeként lényegesen több kintlévőséget sikerült beszednünk.

A 2011. évi eredményeink számbavételekor elmondhatjuk, hogy különösen nehéz és küzdelmes évet hagytunk magunk mögött. A kisebb zökkenők ellenére is sikerült megőriznünk a szervezet működőképességét, továbbá a költségvetési bevételek és a hiánycél megtartása érdekében megtett intézkedéseinkkel ellensúlyozni tudtuk a kedvezőtlen gazdasági folyamatok miatt kieső adóbevételeket.”²⁴

Az előszót követően beszámolót olvashatunk a bevételek alakulásáról, hátralékezelésről és a végrehajtási eljárásokban elért eredményekről. Statisztikai kimutatásokat olvashatunk, láthatunk a beérkezett bevallások feldolgozásáról, egyes vámeljárásokról, folyószámla kezelésről, az ügyfelekkel történt kapcsolattartásról, a NAV elmúlt évben végzett sajtótevékenységéről valamint a hatósági tevékenységekről és annak keretében elért eredményekről.

2011. évben elsődleges „technikai” feladat volt – mint minden új szervezet létrejöttékor – az új szervezet szabályozott működésének biztosítása érdekében kialakítani a szervezeti irányítás új eszközeit (eljárási rendjeit, parancsok, utasítások, körlevelek stb. kiadásának rendjét). *Elkészült és jóváhagyásra került a Szervezeti és Működési Szabályzat, mely alapján elkészültek a legfontosabb működési szabályzók, ezen belül teljes körben kiadásra került a szervezeti egységek ügyrendje.*

Az SZMSZ keretjellel szabályozza a NAV működését, az egyes szakterületek részletes feladatai, felelősségei és jogosítványai pedig külön ügyrendben kerültek rögzítésre.

A NAV jogelőd szervezetei külön-külön rendelkeztek – az integráció időpontján túli évekre is átnyúló – középtávú straté-

²⁴ NAV Évkönyv 2011. Tények, információk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és annak 2011 évi tevékenységéről Budapest, 2012.

giával. 2011. januárjában megkezdődött mind az adószakmai, mind a vám- és pénzügyőri területeken korábban megfogalmazott stratégiai célok addigi végrehajtásával kapcsolatos információk, dokumentációk összegyűjtése, feldolgozása, s elkezdődött a *NAV szintű stratégia* megalkotása melyet a fentiekben már ismertettem.

VIII. 1. Az ellenőrzési tevékenység kiemelt területei

Ellenőrzési feladatokat a felettes szervek elrendelésére, jogszabályok által meghatározott vizsgálatok, valamint a NAV ellenőrzési irányelvében előírtak alapján végeztünk. Ellenőrzések kerültek lefolytatásra utazásszervezői és utazásközvetítői tevékenységet végző vállalkozásoknál több esetben tártak fel hiányosságot, amikor a tevékenység folytatására az arra vonatkozó érvényes hatósági engedély hiányában került sor.

Más társhatóságok együttműködésével ellenőrzések kerültek lefolytatásra szórakozó helyeken a budapesti *West Balkán* nevű szórakozóhelyen történeteket követően, mivel a Kormány *fokozott hatósági* ellenőrzéseket rendelt el.

Az informatikai fejlődés nyomán követése miatt ellenőrzéseket folytattunk aukciós portálon web shopokon azonban ezek néha nehézségbe ütköztek, mivel egy természetes személy több regisztrációval is rendelkezhet. Sajnos sem a portálok üzemeltetői, sem pedig az ellenőrzött magánszemélyek nem voltak együttműködőek.

Érdekes jelenség volt, hogy a Közép-magyarországi régió illetékességi területére *székhelyüket áthelyező adózók* jelentős részének alapvető szándéka az eltűnés volt. A tényállás tisztázására kapcsolódó vizsgálatokat, nemzetközi megkereséseket kellett indítani.

Kiemelt termék volt az ellenőrzések során a gabona, jelentős adóhiány került feltárára. „A gabonakereskedelem terén az adó- és a vámszakmai terület összehangolt ellenőrzéseket indított. A vámszakmai terület munkatársai folyamatosan is, és szűrőpróbaszerűen is végeztek fuvarellenőrzéseket, az okmányokból beszerzett adatokat rögzítették az erre a célra kifejlesztett árumozgás ellenőrzés nyilvántartó rendszerben (ÁMEN rendszer, e két szakterület közös használatához elsőként fejlesztett rendszer). Több esetben is beigazolódott, hogy a Magyarországról más tagállamba (elsősorban Romániába és Szlovákiába) értékesített gabonaszállítmányok rövid úton visszakerültek hazánk területére, illetve e szállítmányok a fuvarokmányok meghamisításával, nem közösségi beszerzéseként, hanem magyar „fantom” vállalkozások belföldi értékesítéseként jelentek meg a kereskedelmi láncolatokban. A színlelt, adómentes közösségen belüli értékesítés, illetve ugyanazon gabona – általános forgalmi adó felszámításával történő – belföldi beszerzése („visszavásárlása”) a haszonhúzók számára jelentős összegű adó visszaigénylésére adott lehetőséget. Az év végéig befejezett közel kétezer vizsgálat 11 milliárd forint adóhiányt tárt fel.”²⁵

Szintén adó és vám szakterület összehangolt munkája volt az úgynevezett CAT-LAMP akció melynek keretében *nagy áruházláncok belföldi beszállítói* esetében észlelt kockázatok miatt ellenőrzések kezdődtek *a szállított termékek eredetének (importőr, belföldi gyártó személyének) bizonyítására* és a számlázás útjának követésére. Az adószakmai ellenőrzések a szállítói láncolatokat térképezték fel, a vámszakmai vizsgálatok az áruházakba, logisztikai központokba érkező áruk fuvarellenőrzésére terjedtek ki. Több esetben is megállapítást nyert, hogy a sok szereplőből álló

²⁵ NAV Évkönyv 2011. Tények, információk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és annak 2011 évi tevékenységéről. Budapest, 2012.

értékesítési láncolatok végén jellemzően „elérhetetlen, fantom” vállalkozások álltak.

2011. évi új feladat volt az ágazati különadók (bolti kiskereskedelmi, távközlési, valamint az energiaellátó vállalkozási tevékenységet folytató adózóknál) ellenőrzése. Ezek az ellenőrzések azonban komoly hiányosságokat nem tártak fel.

„A fiktív láncértékesítések legjellemzőbb területe a gabona-, cukor-, hús-, fakereskedelem, őrző-védő tevékenység, munkaerő-kölcsönzés, takarítás, építőipar volt. Elsősorban a láncolatok felépítése (ami gyakorta átnyúlt a határokon, emiatt külföldi adóhatóságokhoz kellett fordulni) alapozta meg a körbeszámítások „csaló szándékú hatásosságát”. A fiktív ügyletekben résztvevő társaságok széles körben alkalmazták a revízió megelőzésének, illetve akadályozásának minden technikáját. Esetükben az adószám felfüggesztés hatékonyságát csökkentette, hogy a törvényességi felügyeleti eljáráshoz kapcsolódó cégbírói küldeményt átvették, így újból visszaszerezték adószámukat. A fiktív-, és láncügyletek ellenőrzései alapvetően új tapasztalatokat nem hoztak. Az igazi eredmény *a feketegazdaságból való kiiktatás* lenne, azonban a mögöttes személyek a hatóság látókörébe került cégek helyett újabbakat alapítottak.”²⁶

„NAV speciális feladata az *Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból* finanszírozott jogcímelek utólagos ellenőrzése. Ezt az EU – pénzügyi érdekeinek védelmében (a DG AGRI által) rendszeresen elvégzett bizottsági auditokon keresztül – számon kéri hazánktól (is). Az EMGA ellenőrzések hatékony működtetése a tagállam részére kifizetett támogatások folyósításának alapfeltétele. Az EMGA terve keresztfélèves, azaz a 2010/2011- es időszak 2011. június 30-án lezárult, és kezdetét vette a következő terv. 2011-ben összesen 85 vizsgálat fejeződött be, melyek

²⁶ NAV *Évkönyv 2011*. Tények, információk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és annak 2011. évi tevékenységéről. Budapest, 2012.

egyre nagyobb számban tártak fel visszaéléseket. A korábbi időszakokhoz képest jelentős változás, hogy az elszigetelt esetek mellett megjelentek a szervezeten, egy-egy agrárágazatban széles körben, rendszerszerűen elkövetett jogsértések. Közülük kiemelkedő volt az „élő szarvasmarha export-visszatérítés” jogcím esetében hamis okiratok használatának feltárása.”²⁷

Az integrációt követően a vámszakmai és az adószakmai együttműködés során jelentősen felgyorsult az információáramlás, a közös ellenőrzések tervezése, előkészítése, lebonyolítása valamennyi szakterületen rugalmasabbá vált, kapcsolattartó személyek kerültek kijelölésre meghatározásra kerültek a közös ellenőrzési irányok, így válhattak eredményesebbé az ellenőrzések is.

2011. évet az integrációt a közös munkát összegezve kijelenthető, hogy a *közös ügyfélkör tekintetében végzett adatcserék* mindkét szakág számára *kifejezetten hasznosak* voltak, a közös ellenőrzések szintén eredményesen zárultak.

VIII. 2. Informatikai terület

Az integrációs folyamatok 2011. január 01-vel nem zárultak le. Folyamatosan történnek változások, egyszerűsítések. Ilyen volt például 2012. január 1-jével az egységes ügyfél nyilvántartási rendszer kialakítása, melynek indoka – az ügyfelek adminisztrációs terheinek csökkentése, az adó- és vám eljárásokkal kapcsolatos ügyintézés egyszerűbbé tétele, valamint az a tény, hogy a jelenleg folyamatban lévő szakrendszeri és folyószámla integráció nem indulhatott volna meg egységes ügyféladatok hiányában, tekintettel arra, hogy ezen rendszerek működéséhez

²⁷ NAV *Évkönyv 2011*. Tények, információk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és annak 2011. évi tevékenységéről. Budapest, 2012.

az ügyfelekre vonatkozó alapadatokat az Egységes Adóalany- és Ügyfélnyilvántartás (AÜT) szolgáltatja.

Az Egységes Adóalany- és Ügyfélnyilvántartás az adó- szakmai terület által alkalmazott ügyfél törzsnyilvántartási keretrendszer (ANYK) és a vámszakmai területen használt Gazdálkodói Törzsadat-nyilvántartó Rendszer (GTR) összevonásával jött létre. A rendszer már egy éve sikeresen működik és a közös munka is egyre sikeresebbé válik általa.

VIII. 3. Rendészeti szakterület

A vám rendészeti szakterület az integrációt követően azonnal felvette a kapcsolatot az adószakmai ág operatív ellenőrzési osztályaival, melyek tevékenysége közel áll a rendészeti szakterülethez, s így azonnal megindult a tapasztalat- információ csere. Az együttműködés, közös munka, közös ellenőrzések eredményeként az operatív ellenőrzési szakterületnek lehetősége nyílt olyan napszakokban és olyan adózóknál is biztonságos körülmények között ellenőrzéseket lefolytatni, melyekre a korábbi években nem volt lehetőség. Az együttműködés és a közös ellenőrzések alapvetően sikeresnek, hatékonyak mondhatók.

Az adóággal történő együttműködés hatására megnőtt a közúton végzett ADR (Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás) és AETR (áru- és személyszállítást végző gépjárművezetők vezetési és pihenőidejére vonatkozó előírások) ellenőrzések során feltárt jogsértések száma is.

„Az adó, valamint vám- és pénzügyőri szakterületek integrációja által egy újszerű együttműködési forma alakult ki három szakterület között. A vám- az ellenőrzési- és a végrehajtási területek közös helyszíni eljárásokat folytattak. Olyan hátralékkal rendelkező adózók ellenőrzésére került sor, akik az ellenőrzési

irányelv szerint kiemelt és jövedéki szempontból is meghatározó tevékenységet végeztek, jelentős készpénzforgalom mellett. Ezen kívül a vám- és pénzügyőri igazgatóságok a regisztrációs adó kivetésével kapcsolatban a végrehajtókkal együtt több alkalommal közös akciót szerveztek. Az eljárás alapján több adózó a gépjármű lefoglalást megelőzően a kimutatott hátralék összegét kiegyenlítette. A közös munka eredményeként a régiók vám- és jövedéki bevételei 2011. évben megkétszereződtek. Jellemző ellenőrzési célcsoportok a virágpiacok, a vendéglátó, valamint a ruházati kereskedelemmel foglalkozók voltak.

Az adóigazgatóságok, a vámigazgatóságok és bünyügyi szervek között kialakított információcsere is gördülékenyen működött, az eddig önállóan tevékenykedő szervezetek a közös munkából adódóan sokat profitáltak, segítve ezzel egymás tevékenységét. Továbbá folyamatossá vált az együttműködés, a közös fellépés az adó, valamint vám- és pénzügyőri szakterületek között. Az igazgatóságok közös akcióik keretében a regisztrációs adó kivétele kapcsán több alkalommal egyidejűleg végrehajtó jelenlétét is biztosították. Ezekben az ügyekben az új tartozás végrehajtás alá vonása érdekében a hátralékkezelési szakterület soron kívül intézkedett. Az eljárással kapcsolatban több adózó a gépjármű lefoglalását megelőzően a kimutatott hátralék összegét kiegyenlítette. A régiók vám- és jövedéki bevételei a korábbi időszakhoz képest megtöbbszöröződtek.”²⁸

28 NAV Évkönyv 2011. Tények, információk a Nemzeti Adó-és Vámhivatal szervezetéről és annak 2011. évi tevékenységéről. Budapest, 2012.

IX. Mi történt 2012. évben

Dr. Vida Ildikó a NAV elnöke 2012. évet Egerben az Országos Évindító Értekezleten úgy értékelte, hogy az előző évi feladatokból és eseményekből építkezett a testület. Lezárult egy integrációs folyamat és új célkitűzéseknek kellett/kell megfelelni közép és hosszú távon. Továbbra is teljesíteni kellett a kormányzati elvárásokat, figyelemmel kell lenni az előirányzott bevételekre. Példaértékűnek tekintette a szakmai ágak és egyes szervek közötti együttműködést. Ezek után az egyes elnökhelyettesi beszámolók következtek, majd természetesen szóba került a 2012. nyarán is – az előző évekhez hasonlóan – a Balaton körüli társhatóságokkal lefolytatott ellenőrzések eredményessége.

Több hónapos tesztelést követően 2012. márciusában élestedt be az EBEJ (elektronikus bejelentési rendszer) amely által az ügyfelek közvetlenül küldhetik be értesítéseiket, ezzel kiváltva a faxot és az e-mailt, ezáltal megvalósul az automatikus kockázatelemzés is. Alapvetően tehát a 2012. év is sikeresnek mondható.

Az integráció folytatódott, mégpedig a folyószámlák egységesítésével, ezzel is csökkentve az ügyfelek, adózók adminisztrációs terheit.

Első lépésként a környezetvédelmi termékadj, népegészségügyi termékadó és energiaadó vám szakágnál vezetett folyószámlái szűntek meg és kerültek integrálásra az adóág folyószámláihoz 2013. évben.

A megalakulást követő években minden évben kiadásra került egy-egy évkönyv melyben az előző évi bevételek, tevékenységek, szakterületenkénti változások kerülnek részletezésre.

Újabb változás 2015. évben történt folytatódott a NAV átalakítása. A bürokrácia csökkentése és a korszerű hivatali működés megteremtése mellett határozott cél volt az is, hogy a szigorú hatósági oldaláról ismert hivatal szolgáltató szerepét és ügyfélbarát szemléletét megerősítsék, melyhez mintaként szolgált a

„Svéd modell”, amelyben a közigazgatási szervek népszerűségi listájának élén az adóhivatal állt.

Az uniós tagállamok körében egyre nagyobb az érdeklődés az online pénztárgép rendszer és az Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer iránt. A kiadvány adatsorait tanulmányozva egyértelmű, hogy miért alkalmazná szívesen egyre több ország a feketegazdaság visszaszorításának két hatékony magyarországi eszközét.

Megszűntek a Regionális Főigazgatóságok, 2016. január 1-vel létrejött egy új szervezeti egység a Fellebbviteli Igazgatóság.

X. NAV Stratégia 2016–2020.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal létrehozása óta eltelt öt év bizonyította az integrált szervezet létjogosultságát. Ugyanakkor rávilágítottak mindazon problémákra, korábban nem gondolt nehézségekre, illetve fejlesztendő területekre is, amelyek alapvetően meghatározzák a szervezet jövőbeni hatékony működésének, működtetésének feltételeit, mérföldköveit.

A korábbiaktól is nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjanak az ügyfelek, az ügyfélcentrikus folyamatszervezés, valamint a szolgáltató jelleg erősítése. Ennek megfelelően egy olyan szervezet kialakítását tűzte ki célul, a fenti időszakra, amely a folyamatait az ügyfelek jellemzőinek, igényeinek megfelelően a teljes adózói életút végigkövetésével alakítja ki.

Fontos lépés felkészíteni az adózói életútjuk megkezdése előtt álló fiatalokat az adózásra. Ennek érdekében kiemelten fontos a szervezet számára már gyermekkortól az adótudatos gondolkodásra nevelés, ennek oktatási rendszerbe történő beépítése, támogatása, ezáltal a közteherviselés társadalmi elfogadottságának hosszú távú megalapozása.

Mindezek mellett továbbra is szükséges a szervezet egyértelmű és közérthető társadalmi kommunikációjának fejlesztése, bővítése, a társadalmi szerepvállalás növelése, az adózás és adóztatás fontosságának tudatosítása.

A nevelés, a tájékoztatás és a kommunikáció mellett az önkéntes jogkövetés elősegítése végett a szervezet továbbra is elkötelezett ügyfelek adminisztrációs terheinek csökkentése, a korszerű, gyors és elektronikus ügyintézési lehetőségek körének bővítése, fejlesztése érdekében szükséges lépések megtételére.

Célként került meghatározásra egy olyan egységes, átfogó ügyfél-minősítési és kockázatelemzési rendszer kialakítása, amely lehetővé teszi az adózók jellemző csoportjainak meghatározását, célzott intézkedések megalapozását.

Az adózói életútjukat kezdő, vagy azt jogkövető módon folytató ügyfelek esetében így a tájékoztatás mellett kiemelten fontos a preventív módszerek, ellenőrzések célzott és hatékony alkalmazása, melynek elsődleges feladata nem a szankcionálás, hanem a helyes gyakorlat kialakítása, a jogkövető magatartás mellett az esetleges hibák, hiányosságok kiküszöbölése. Azon ügyfélcsoportok esetében azonban, ahol jellemző, vagy a működés elsődleges célja az adóelkerülés, feltétlenül szükséges a szigorú és következetes ellenőrzési tevékenység erősítése, és az ennek megfelelő szankciórendszer következetes alkalmazása, módszereinek, eljárásainak fejlesztése, bővítése.

A következő stratégiai tervezési időszakra vonatkozóan a szolgáltató tevékenység, a hatósági tevékenység és a hatékony szervezet hármasát tűzte ki stratégiai irányként a 2016-2020. évekre vonatkozóan.

XI. 2021–2024. évre vonatkozó stratégia

A szervezet hosszú távú feladata adott, azonban a folyamatosan változó környezet mindig újabb megközelítési módot és szervezeti választ követel a feladat eredményes és hatékony teljesítéséhez.

Ennek megfelelően elengedhetetlen az online szolgáltatások kiterjesztése és fejlesztése és hosszútávon a teljes körű elektronikus ügyintézés megvalósítása, valamint a gazdasági versenyképességet támogató hatóságok működés fejlesztése.

A stratégia megvalósítása az alábbi elvek alapján lehetséges:

- **elkötelezettség:** hivatás, munka iránt, a szakszerű feladatellátás, az együttműködő hozzáállás és a felkészült és motivált személyi állomány
- **szolgáltató:** Közérthető kommunikáció, technikai fejlődés, biztosítani kell az ügyfelek számára, hogy kötelezettségeiket egyszerűen, és egyéni igényeiknek megfelelően teljesíthessék.
- **jogkövetés:** társadalom adótudatosságának erősítése, a jogkövető magatartás támogatása, elismerésére, a jogsértés elítélése. Minden feltételt biztosítani kell az önkéntes jogkövetés elterjedéséhez. Ügyfélminősítés, szigorú szankciók az adóelkerülés esetén.
- **együttműködés:** szakterületek és a funkcionális területek összefogása, valamennyi munkatárs együttműködésének biztosítása, egymás munkájának kölcsönös támogatása, az azonos szervezeti gondolkodás megvalósítása. Minden ellátandó feladatot, szerveket, szervezeti egységeket, személyi állományt egyenlő fontosságúként kell kezelni.
- **eredményesség:** a kitűzött célok megvalósuljanak,
- **egyszerűség:** racionális, egyszerű és átlátható megoldások, alternatívák alkalmazása. Ezzel biztosítható az ügyfelek szervezet iránti bizalmának erősítése, valamint a munkatár-

sak feladatellátásának egyszerűsítése, a felesleges erőforrás felhasználásának kiküszöbölése.

- **integritás:** Fontos, a munkatársak megbecsülése, ezáltal a korrupciós kockázatok minimalizálása a szervezetbe és a közigazgatásba vetett társadalmi bizalom kiérdemelhető és fokozható legyen. A szervezet munkájának elismerése, társadalmi támogatása a munkatársak büszkeséggel gondoljanak munkájukra.
- **fenntarthatóság:** Környezeti, társadalmi és gazdasági felelősségünket, az értékeink tudatos és szüntelen védelmét jelenti. Legyen a védelemre szoruló érték a munkahelyünk, a családjunk, a barátaink vagy természeti környezetünk. Működésünk rendszerét is úgy kell kialakítani, hogy az képes legyen a változások követésére
- **biztonságos adatkezelés:** Magyarország egyik legnagyobb adatbázisának birtokosaként elkötelezettek vagyunk abban, hogy az adatokat célhoz kötötten használjuk fel, maximális biztonsággal megőrizzük, és szándékos károkozás, helytelen kezelés vagy üzemzavar eredetű károsodások elleni védelmüket biztosítsuk.